

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 9. september 2021
Sagsnr.: 2021-0035-0237
Dok.: 2089641

TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmålene DE fra Folketingets Sundhedsudvalg den 11. august 2021

Samrådsspørgsmål DE:

”Vil ministrene redegøre for status for arbejdet med at styrke retspsykiatrien, herunder de aktuelle udfordringer, hvordan de ekstra midler til retspsykiatrien er udmøntet, og hvilken indflydelse behovet i retspsykiatrien har på almenpsykiatrien? Hvordan påvirker arbejdet med retspsykiatrien overvejelserne i forhold til den kommende 10-årsplan for psykiatrien?”

[Indledning]

Tak for ordet.

Der er ingen tvivl om, at hvis retspsykiatrien var en patient, ville diagnosen være alvorlig. Den kritik, som Rigsrevisionen og statsrevisorerne fremlægger, er til at tage og føle på.

Jeg ser på kritikken med stor alvor.

Vi har behov for, at der bliver gjort mere for at smidiggøre forløbet for de kriminelle, der på grund af psykiske lidelser ikke er egnet til en almindelig fængselsstraf og derfor ender i psykiatrien. Risikoen er, at patienterne fortsætter deres kriminelle løbebane, hvis ikke de håndteres korrekt.

Derfor skal vi have taget grundigt fat om problemerne i retspsykiatrien.

Desværre er der ingen snuptagsløsninger. Problemerne rækker ud over de enkelte ressortområder. Løsningerne skal derfor findes på tværs af myndighederne. Ikke bare i Justitsministeriet, men også i sundhedsvæsenet og i kommunerne.

[Den tværministerielle arbejdsgruppe]

Regeringen har derfor også besluttet at fortsætte det arbejde, som en tværministeriel arbejdsgruppe påbegyndte i 2018.

Arbejdsgruppen blev oprindeligt nedsat af den tidligere regering, men blev aldrig færdig med sit arbejde, bl.a. fordi der blev udskrevet valg.

Det arbejde skal færdiggøres, og jeg forventer, at arbejdsgruppen kommer til at tage fat på de udfordringer, der nævnes i Rigsrevisionens beretning.

Arbejdsgruppen skal under ledelse af Justitsministeriet analysere det retspsykiatriske område på tværs af myndighederne.

Analysen skal danne grundlag for konkrete anbefalinger og forslag til initiativer, der kan forbedre det retspsykiatriske område.

Noget af det, som arbejdsgruppen skal se på, er de processer og sagsgange, der er på det retspsykiatriske område. Hvordan er ansvarsfordelingen mellem myndighederne? Hvordan ser forløbet for de retspsykiatriske patienter ud?

For spørgsmålet er, om vi har en hensigtsmæssig fordeling i dag, eller om nogle af opgaverne evt. kunne løses bedre et andet sted eller på en anden måde.

Arbejdsgruppen skal også se på de retlige rammer, herunder hvordan de regler, vi har i dag, bliver anvendt i praksis. Bl.a. skal arbejdsgruppen se på, om der kan tilrettelægges en mere effektiv proces for udarbejdelse af mentalerklæringer.

Arbejdsgruppen består foruden Justitsministeriet af repræsentanter fra Finansministeriet og Sundhedsministeriet, ligesom bl.a. Danske Regioner og Kommunernes Landsforening inddrages i relevant omfang. Arbejdsgruppen vil rapportere til regeringen inden udgangen af næste år [2022].

[Ministerredegørelsen]

Jeg ser meget frem til at modtage anbefalingerne, men vi kan ikke læne os tilbage og vente på resultatet af arbejdsgruppen. Der både kan og skal gøres noget på området allerede nu.

Og der bliver gjort noget.

I min ministerreddegørelse til statsrevisorerne, som jeg også har sendt til Sundhedsudvalget og Retsudvalget, har jeg beskrevet, hvad der på den kortere bane er sket på Justitsministeriets område. Herunder hvad Rigsadvokaten og kriminalforsorgen har iværksat af tiltag. Nogle af de tiltag vil jeg gerne sætte et par ord på nu.

[Bistandsværger]

En ting, jeg har bidt mærke i, er, at der ifølge Rigsrevisionen kan gøres mere for, at der bliver beskikket en bistandsværge tidligere i behandlingsforløbene.

Bistandsværgeren yder en vigtig støtte til patienterne både under retssagen og i det efterfølgende behandlingsforløb. Jeg er derfor helt enig i, at vi skal sikre, at patienten bliver beskikket en bistandsværge tidligere i forløbet.

Som noget nyt vil statsadvokaten derfor fremover følge systematisk op på, om der bliver beskikket en bistandsværge.

Hvis der af den ene eller den anden grund ikke bliver beskikket en bistandsværge senest i umiddelbar forlængelse af domsafsigelsen, vil statsadvokaten udarbejde et notat til politikredsen med henblik på opfølgning.

Dermed ikke sagt, at der ikke kan gøres mere for at forbedre forholdene for bistandsværgerne. Det vil naturligvis også være relevant for arbejdsgruppen at se nærmere på, om der bør iværksættes andre relevante tiltag.

[Opstart i Kriminalforsorgen]

Jeg glæder mig desuden over, at kriminalforsorgen også har iværksat en række konkrete initiativer.

I Direktoratet for Kriminalforsorgen er der oprettet en ny kontrol- og tilsynsenhed, der skal sikre ensartethed i kontrol- og tilsynsopgaven på tværs af landet.

Samtidig er der etableret et nyt tværgående tilsynsforum, der skal gøre det praktisk nemmere at gennemføre kontrol og tilsyn med de retspsykiatriske patienter.

Derudover har kriminalforsorgen udarbejdet en ny sagsbehandlingshåndbog. Bogen har fokus på nogle af de kritikpunkter, som er nævnt i Rigsrevisionens beretning. I forbindelse med udbredelsen af håndbogen vil der blive gennemført et undervisningsforløb for sagsbehandlerne i kriminalforsorgen.

Endelig har kriminalforsorgen implementeret en såkaldt ”Handleplans-udviklingsmodel” [HUM], der siden 2019 har fungeret som grundlag for kriminalforsorgens udvikling af individuelle handleplaner for personer under tilsyn.

[Afslutning af retspsykiatriske behandlingsforløb]

En foranstaltning skal ikke opretholdes længere end højst nødvendigt. Derfor er det vigtigt, at myndighederne holder grundigt øje med de foranstaltningsdømtes udvikling.

Jeg hæfter mig derfor positivt ved, at både anklagemyndigheden og kriminalforsorgen har iværksat konkrete tiltag til at sikre bedre tilsyn med foranstaltningsdømte.

Blandt andet har statsadvokaterne i København og Viborg udarbejdet nye koncepter til brug for tilsynet med foranstaltningsdømte.

Kriminalforsorgen har samtidig indskærpet over for alle enheder, at hvis en sagsbehandler finder grund til at ændre en foranstaltning, så skal vedkommende anmode om det. Også selv om denne anmodning måtte være uopfordret. Det er sket for at imødegå Rigsrevisionens kritik af,

at der i en periode har været få anmodninger fra kriminalforsorgen om at ændre eller ophæve en foranstaltning.

[Afsluttende bemærkninger]

Her til sidst vil jeg gentage, at jeg ser med stor alvor på de problemer, der er i retspsykiatrien. En velfungerende retspsykiatri er afgørende for trygheden i vores samfund. Samtidig skylder vi de enkelte patienter at hjælpe dem til at få et bedre liv. Et liv, der indeholder langt mere stabilitet end kriminalitet.

Derfor er jeg glad for, at myndighederne har taget kritikken til sig. Der er – som nævnt – allerede iværksat en række tiltag på området.

Men vi er ikke i mål endnu. Inden udgangen af næste år vil den tværministerielle arbejdsgruppe fremlægge sine anbefalinger. Til den tid håber jeg, at vi sammen kan finde endnu flere gode og holdbare løsninger på problemerne i retspsykiatrien.

Tak for ordet.